

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-485-6-18>

**VERBALIZATION OF AGGRESSION
THROUGH SPEECH ACTS OF THREATS
(BASED ON CONTEMPORARY GERMAN LITERATURE)**

**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ АГРЕСІЇ
ЧЕРЕЗ МОВЛЕННЄВІ АКТИ ПОГРОЗИ
(НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ)**

Panchuk L. V.

*Postgraduate Student at the Cultural
Studies and Philosophy
of Culture Department,
Senior Lecturer at the German
languages and translation Department
Odessa Polytechnic National University
Odessa, Ukraine*

Панчук Л. В.

*аспірантка кафедри культурології
та філософії культури,
старший викладач кафедри
германських мов і перекладу
Національний університет
«Одеська політехніка»
м. Одеса, Україна*

У сучасній світовій літературі спостерігається тенденція до активного використання вербалізації агресії через мовленнєві акти погроз, що відображає напруженість соціальних і психологічних взаємодій. Такі акти слугують не лише для вираження міжособистісних конфліктів, але й стають важливими елементами художнього дискурсу, що дозволяють загострити теми влади, маніпуляції та домінування. Психолінгвістичні аспекти цих явищ включають вивчення того, як мова впливає на емоційний стан персонажів і читачів, створюючи ефекти залякування, контролю та пригнічення. Література використовує мовленнєві погрози як потужний інструмент психологічного тиску, що демонструє здатність мови перетворюватися на зброю.

Власне, вербалізація агресії через мовленнєві акти погроз у сучасній літературі не лише відображає внутрішні конфлікти персонажів, але й стає індикатором соціальної напруженості та зростання психологічного дискомфорту в суспільстві. Вона використовується як спосіб дослідження людської природи, демонструючи, як мова може слугувати як захисним механізмом, так і інструментом нападів, підсилюючи драматичний вплив тексту на читача і піднімаючи питання етики комунікації. Так, сучасні автори все частіше експериментують з різноманітними формами агресивних мовленнєвих актів, поєднуючи їх з іронією, сарказмом та іншими стилістичними засобами, що робить такі акти багатозначними і складними для аналізу. Це дозволяє не тільки глибше розкрити психологію персонажів, але й підняти питання

про соціальні норми, що регулюють комунікацію в суспільстві. Таким чином, сучасна література стає не просто відображенням реальності, а й активним учасником дискусії про мову як засіб влади та впливу, що підкреслює важливість подальших психолінгвістичних досліджень у цій сфері.

В історії німецької літератури, зокрема в літературно-критичних колах, питання аналізу вербалізації погроз та агресії у різних мовних і культурних системах вже ставили наступні дослідники. Габріеле Гемперліх (Gabriele Gemperli) – дослідження агресивної комунікації у міжкультурному контексті, що репрезентує основу для порівняння з творами інших авторів, зарубіжних письменників тощо. Бернд Штегер (Bernd Steiger) досліджує феномен погроз в публічному і приватному дискурсах, що спрямоване на сучасне розуміння соціальних та лінгвістичних особливостей вербалізації агресії у німецькій літературі. Науково-популярні праці Гельмута Штайнхаузера (Helmut Steinhäuser) зосереджуються на аналізі агресивних мовних актів у німецькій літературі, зокрема у кримінальних романах та творах, де тема погроз є центральною.

Ряд німецьких літературних розвідок також присвячено означеній проблемі: "Sprache der Gewalt: Verbalaggression und Bedrohungen in der deutschen Literatur" – стаття, що аналізує використання агресивних мовних актів у німецькій літературі, зокрема у текстах XX століття, сповнена багатим фактичним ілюстративним матеріалом – конкретних прикладів погроз і агресивних висловлювань. Колективна монографія "Interkulturelle Pragmatik und Aggression" розглядає мовні акти агресії в різних культурах, включаючи німецьку. Висвітлює питання про те, як культурні стереотипи впливають на мовні акти погрози.

Проблема вербалізації агресії через погрози формується в німецькій літературі з XIX століття і продовжує розвиватися у творах класиків. У "Вільгельмі Теллі" Шиллера мова герцога Гесслера слугує інструментом агресії та влади, підкреслюючи конфлікт між владою і народом. "Фауст" Гете демонструє маніпулятивну агресію через мову Мефістофеля, що підсилює драматичний ефект внутрішньої боротьби між добром і злом. У "Візиті старої дами" Дюрренматта Клер Заханасян використовує мову погроз для соціальної помсти, поєднуючи агресію з іронією. "Крихітка" Грасса ілюструє вербальну агресію як реакцію на хаос та соціальний розпад, а "Західна стіна" Гаусгофер використовує мовлення як засіб виживання в умовах ізоляції. Ці твори демонструють багатозарове сприйняття агресії, маніпуляції та психологічного тиску, підкреслюючи значення мови у формуванні соціальних і психологічних взаємодій.

Означуване відображення вербалізації агресії через мовленнєві акти погроз проклало шлях до більш сучасних інтерпретацій цих тем у літературі XXI століття. Сучасні письменники продовжують розвивати цю традицію, надаючи їй нові соціальні, політичні та психологічні відтінки, що відображають актуальні суспільні виклики.

Аналізуючи "Квартиру" Андреаса Майера та "Покору" Мішеля Уельбека, можна побачити, як мовленнєві акти агресії відображають соціальні конфлікти і психологічну напругу сучасного суспільства. У романі Майера "День духу" ("Der Tag, an dem ich meinen toten Onkel zum letzten Mal sah") погрози стають інструментом маніпуляції, особливо у вузькому сімейному колі, що відображає ізольованість сучасної людини. Вербальна агресія виступає як інструмент контролю, а не комунікації: „*Er drohte mir nicht offen, aber in seinen Worten war eine unterschwellige Gewalt, die mich dazu zwang, nachzugeben*“ (Він не погрожував мені відкрито, але в його словах була прихована агресія, яка змушувала мене підкорятися) [5, р. 45]. Інша цитата, „*Seine Worte drangen in meinen Kopf wie ein Bohrer, jedes einzelne eine Drohung, die sich tief in meine Gedanken bohrte*“ (Його слова проникали в мою голову, як свердло, кожне слово – це загроза, що глибоко врізалася в мої думки) [4, р. 58], демонструє мовлення як інструмент залякування. Спокійна, але загрозлива манера спілкування підкреслює владу персонажа: „*Er sagte es ruhig, aber die Drohung war klar; er brauchte keine erhobene Stimme, um mich zu kontrollieren*“ (Він говорив спокійно, але загроза була очевидною; йому не потрібно було підвищувати голос, щоб мене контролювати) [4, р. 83].

У "Покорі" Мішеля Уельбека вербальна агресія використовується для контролю та підкорення в політичному контексті, де погрози стають засобом маніпуляції суспільством. Наприклад, „*Die Bedrohung war nicht physisch, sondern ideologisch; sie zwang die Menschen, sich zu unterwerfen*“ (Загроза була не фізичною, а ідеологічною; вона змушувала людей підкорятися) [2, р. 123], підкреслює роль мови як механізму залякування. „*Die Drohungen waren subtil, aber wirkungsvoll; ein ständiges Spiel mit der Angst vor dem, was kommen könnte*“ (Погрози були витончені, але ефективні; постійна гра зі страхом перед тим, що може статися) [2, р. 150], ілюструє, як мовлення підтримує страх у суспільстві. У творі „*Die Worte waren wie Waffen, präzise und kalt; sie sollten nicht verletzen, sondern zwingen*“ (Слова були як зброя, точні й холодні; вони не мали на меті завдати болю, а змушувати) [2, р. 178], акти агресії стають інструментом примусу. „*Es war kein Schrei, sondern ein leises Versprechen des Unheils, das in jedem Satz lag*“ (Це був не крик, а тихе обіцяння біди, що ховалося в кожному реченні) [2, р. 210], демонструє приховану агресію як інструмент залякування.

Цитати з твору "Фініш": „*Seine Worte waren eine ständige Bedrohung, ein leises Flüstern, das niemals verschwand*“ (Його слова були постійною загрозою, тихим шепотом, що ніколи не зникало) [3, р. 53]; „*Es war kein direktes Verbot, aber jeder wusste, was er nicht tun durfte*“ (Це не була пряма заборона, але кожен знав, що не можна робити) [3, р. 76]. Підкреслюють, як вербальні загрози можуть залишатися невидимими, але впливовими, і водночас, як навіть непрямі погрози можуть ефективно контролювати поведінку.

У "Кому це потрібно" Йоахіма Майєрагофа мовні погрози відображають маніпулятивну агресію, що ховається за гумором: „*Er lachte, aber die Drohung war klar: 'Du weißt, was passiert, wenn du nicht tust, was ich sage'*“ (Він сміявся, але загроза була очевидною: "Ти знаєш, що станеться, якщо не зробиш, як я скажу") [6, р. 34]. „*Jeder Satz war wie eine Falle, eine unausgesprochene Drohung, die in der Luft hing*“ (Кожне речення було, як пастка, невимовлена загроза, що висіла в повітрі) [6, р. 67], підкреслює атмосферу постійної загрози. У творі „*Er wollte nicht direkt drohen, aber jeder wusste, was seine Worte bedeuteten*“ (Він не хотів погрожувати прямо, але всі знали, що означають його слова) [6, р. 98], погрози залишаються впливовими, навіть якщо не є прямими.

У сучасній німецькій літературі вербалізація агресії через мовленнєві акти погроз є важливим компонентом, що відображає соціальні та психологічні конфлікти. Сучасні автори активно використовують іронію, сарказм і приховані натяки, створюючи багатопланові акти агресії, які складно піддаються аналізу, але водночас демонструють боротьбу за владу та контроль. Такі мовленнєві погрози підкреслюють зміну соціальних норм і стають маркерами напруженості та маніпуляції в міжособистісних взаємодіях, що часто виходять за межі прямого конфлікту.

Вербальні акти погроз у німецьких текстах часто використовуються не лише як засіб агресії, але й як інструмент психологічного тиску та контролю. Вони відображають складні динаміки стосунків між персонажами, де агресія стає прихованою і завульованою, але не менш ефективною. Літературні тексти таким чином перетворюють мову на символічний інструмент влади, що віддзеркалює соціальні реалії та тенденції до маніпуляції. Аналіз цих актів відкриває нові можливості для розуміння ролі мови у формуванні соціальних і міжособистісних динамік, що робить важливим подальше лінгвістичне дослідження вербалізації погроз у контексті сучасної німецької літератури.

Література:

1. Berg S. Dein Fuß in meinem Schuh. Hanser Verlag, München, 2009.
2. Houellebecq M. Unterwerfung. DuMont Buchverlag GmbH & Co. KG, Köln, 2015.
3. Kehlmann Daniel. Schluss. Rowohlt Verlag, Hamburg, 2021.
4. Maier A. Das Zimmer. Suhrkamp Verlag, Berlin, 2010.
5. Maier A. Der Tag, an dem ich meinen toten Onkel zum letzten Mal sah. Suhrkamp Verlag, Berlin, 2012.
6. Meyerhoff J. Wann wird es endlich wieder so, wie es nie war. Roman. Alle Toten fliegen hoch, Teil 2. Kiepenheuer & Witsch, Köln 2013.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-485-6-19>

**INTERMEDIALITY AND TRANSMEDIALITY
OF CHILDREN'S POETRY**

**ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ТА ТРАНСМЕДІАЛЬНІСТЬ
ДИТЯЧОЇ ПОЕЗІЇ**

Pikalova A. O.

*Ph.D. in linguistics, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department
of Foreign Philology
Municipal establishment "Kharkiv
humanitarian and pedagogical
academy"
Kharkiv regional council
Kharkiv, Ukraine*

Пікалова А. О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології
Комунальний заклад "Харківська
гуманітарно-педагогічна академія"
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

Nowadays, the popularity of the Internet and increasing of new media have generated a visual turn in the linguistics and literature researches. Research on the interaction between different types of media, their transformation or combination are engaged in intermedial studies that focuses on "the interaction within and between different media" [1, p. 4].

From L. Elleström's point of view intermediality "refers to all types of relations among different media" [4, p. 3]. In general, the term "intermediality" refers "to any phenomenon involving more than one medium" [8, p. 216]. Intermediality is considered as "transgression of boundaries between media or modes" [2, p. 288].